

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90	3
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	6
	Лекції:
	24
	Практичні (семінарські):
	20
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	46

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є оволодіння теоретичними знаннями та набуття практичних умінь проєктування, організації та здійснення освітнього процесу з фахового предмета в закладі загальної середньої освіти на основі засвоєння базових наукових педагогічних категорій та усвідомлення реального стану і перспектив розвитку освіти в суспільному вимірі.

Завдання (відповідно до вимог освітньої програми підготовки здобувачів **першого/бакалаврського рівня вищої освіти**) полягає у формуванні в здобувачів умінь застосовувати набуті знання на практиці, науково пояснювати педагогічні явища і процеси, оцінювати їх результативність відповідно до сучасних критеріїв якості освітніх послуг.

Особлива увага звертається на розвиток педагогічного мислення і професійної педагогічної культури здобувачів.

Відповідно до освітньої програми «Словацька мова та література», вивчення дисципліни «Педагогіка» сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти загальних (ЗК) компетентностей спеціальності (ЗК 02, ЗК 03, ЗК 04, ЗК05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК 08, ЗК 10, ЗК 11) та фахових (спеціальних) компетентностей (ФК01, ФК02, ФК 08), зокрема:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 3 Філософія.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Словацька мова та література» вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	ПРН 1
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН 2
Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН 3
Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	ПРН 4

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати базові наукові педагогічні категорії, уміти використовувати їх у професійному спілкуванні з фахових дисциплін у різних ситуаціях взаємодії, в т. ч. в міжкультурній комунікації.	ПРН 1
Володіти високим рівнем інфомедійної культури і критичного мислення для здійснення ціннісного відбору достовірної інформації навчального змісту з різних джерел з метою удосконалення освітнього процесу з фахових дисциплін.	ПРН 2
Знати методи і прийоми навчання, самонавчання й самокорекції з метою підвищення власного фахового рівня, особистісно-професійного саморозвитку та готовності навчатися впродовж життя.	ПРН 3
Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній і громадській діяльності, у вихованні учнів та в педагогічній взаємодії з батьками.	ПРН 4

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Педагогіка» є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни здійснюється в індивідуальній, груповій та фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Педагогіка» проводиться письмово та передбачає виконання завдань з метою діагностики рівня засвоєння основних теоретичних положень змісту навчальної дисципліни, а також виконання завдань, які дозволяють визначати гнучкість педагогічного критичного мислення студентів та рівень

сформованості практичних професійних умінь і навичок, креативності у вирішенні проблемних навчальних задач і ситуацій.

Підсумковий семестровий контроль – екзамен, який проводиться в усній формі.

Під час навчання використовуються такі основні методи: словесні (лекція, бесіда), наочні, практичні; проблемного викладу; моделювання; проєктування; дослідницький; професійно-педагогічний тренінг; самостійної роботи; контролю і самоконтролю знань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю. Поточний контроль упродовж вивчення навчальної дисципліни здійснюється в індивідуальній, груповій та фронтальній формах.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Форма модульного контролю. Контрольна робота в письмовій формі.

Форма підсумкового семестрового контролю. Екзамен.

Методика поточного контролю навчальних досягнень студентів. *Поточний контроль навчальних досягнень* здійснюється в таких формах: практичне заняття; виконання самостійної роботи; виконання індивідуальних проєктів з презентацією; професійно-педагогічний тренінг. *Практичне заняття* дає змогу тематичної перевірки засвоєння студентами теоретичних питань курсу і набуття загальних (аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації) та спеціальних (комунікативних, інтерактивних, перцептивних, рефлексивних) практичних умінь і відповідних компетентностей. Окрім запланованих теоретичних питань, до кожного практичного заняття студенти в письмовій формі виконують 1 завдання *самостійної роботи* з теми, а також презентують результати діагностичних досліджень, займаються моделюванням педагогічних ситуацій та вирішенням педагогічних задач. *Індивідуальні завдання* дають змогу оцінити розуміння студентами базових педагогічних понять і здатність проєктувати їх на сучасний освітній процес. *Професійно-педагогічний тренінг* уможливорює перевірку сформованості практичних педагогічних умінь і навичок, здатності до самопрезентації й самокорекції.

Критерії поточного контролю

Поточний контроль навчальних досягнень упродовж семестру здійснюється за такими критеріями:

- опрацювання в повному обсязі змісту тем практичних занять та активна участь у всіх видах навчальної діяльності під час заняття;
- виконання самостійної роботи до практичних занять, передбачених навчальною робочою програмою дисципліни;
- виконання індивідуальних завдань (розробка проєктів) з презентацією;
- укладання наукового тезаурусу, написання есе.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються на основі якості виконання вказаних завдань. Кількісна оцінка поточного контролю за навчальне заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля, – 50 б. Якщо здобувач освіти відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюються в 0 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
7	5	7	7	5	5	7	7		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Підготовка до практичних занять і виконання самостійної роботи.	3	30	3	30
Професійно-педагогічний тренінг.	-	-	1	10
Виконання індивідуальних завдань з презентацією.	1	10	1	5
Науковий глосарій.	1	5	-	5
Есе.	1	5	-	-
Модульна контрольна робота.	1	50	1	50
Разом	11	100	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється модульний контроль у вигляді виконання контрольної роботи. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Педагогіка» проводиться письмово, передбачає виконання завдань різного ступеня складності (від репродуктивних до творчих, професійно орієнтованих), які дозволяють визначати рівень засвоєння основних теоретичних положень змісту навчальної дисципліни, а також виконання завдань, які

дозволяють визначати гнучкість педагогічного критичного мислення студентів та рівень сформованості практичних професійних умінь і навичок, креативності у вирішенні проблемних навчальних задач і ситуацій.

Кожне завдання модульної контрольної роботи (4 теоретичних і 2 практичних) оцінюється поокремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); практична частина оцінюється в 10 балів (по 5 балів кожне практичне завдання). Разом – 50 балів. При визначенні загальної оцінки за модуль враховуються результати поточного контролю знань на практичних заняттях, самостійної роботи та модульної контрольної роботи (МКР).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Результат семестрового контролю навчальних досягнень визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модуль та балів за поточний контроль. Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модулем отримав 60 і більше балів, має право не складати екзамен з дисципліни. Ця оцінка виставляється в заліково-екзаменаційну відомість. Для покращення підсумкової семестрової оцінки з дисципліни складання екзамену є обов'язковим.

Студент, який в результаті модульного оцінювання знань отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати екзамен. У разі, коли відповіді здобувача освіти під час екзамену оцінені менше ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку. Максимальна оцінка на екзамені – 100 балів.

Відповідно до «**Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті**», затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р., знання здобувачів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добиває переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
Для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики	Для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1.Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Основи загальної педагогіки. Дидактика

Тема 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан

Об'єкт, предмет, завдання педагогіки. Основні педагогічні категорії: освітній процес, процес навчання. Педагогічна наука і педагогічна практика. Виокремлення педагогіки як самостійної науки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Система педагогічних наук. Нова методологія педагогічної науки. Аксиологічний підхід як основа сучасної педагогіки.

Тема 2. Виникнення та розвиток педагогіки

Виховання як загальна та вічна категорія. Народна педагогіка та етнопедагогіка в сучасному науковому дискурсі. Виникнення перших систем виховання (спартанська, афінська). Педагогічні ідеї епохи Відродження. Виокремлення педагогіки в наукову систему. Видатні педагоги Західної Європи XVII – XIX ст. Становлення і розвиток національної системи виховання. Розвиток освіти, школи й педагогічної думки в Україні (педагогічні джерела Київської Русі, діяльність братських шкіл, козацька педагогіка). Педагогічна спадщина В. Сухомлинського, М. Стельмаховича, С. Русової та ін.

Тема 3. Методологія та методи педагогічних досліджень

Методологія та методи педагогічних досліджень. Етапи педагогічного дослідження. Методи педагогічного дослідження: традиційно-педагогічні, педагогічний експеримент, соціологічні, кількісні. Аналіз результатів педагогічного дослідження. Культура педагогічних досліджень. Програма дослідження особистості учня: комплекс методів і мета використання.

Тема 4. Загальні закономірності розвитку людської особистості

Поняття «розвиток» у педагогічній науці. Соціалізація як умова розвитку й особистісного становлення людини. Індивід, особистість, індивідуальність. Загальні чинники розвитку: спадковість, середовище, виховання, активна діяльність. Роль спадковості в людському розвитку. Задатки і здібності. Вплив середовища на розвиток особистості. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. Активна діяльність особистості як чинник її розвитку.

Тема 5. Дидактика: суть, історія розвитку, сучасні проблеми

Поняття дидактики. Історія розвитку дидактики. Основні завдання дидактики на сучасному етапі. Освіта як багатоаспектне поняття. Основні тенденції розвитку сучасної освіти в світі. Стратегія розвитку освіти в Україні.

Тема 6. Процес навчання

Процес навчання: суть, функції, субпроцеси (викладання й учіння). Суб'єкт-суб'єктний характер процесу навчання. Процес навчання як система. Структура процесу навчання. Цілі процесу навчання. Стимулювання процесу навчання. Зміст процесу навчання. Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів. Контроль і регулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів. Оцінка і самооцінка навчальних досягнень учнів.

Закономірності, принципи, правила навчання. Історія розвитку проблеми закономірностей. Класифікація закономірностей навчання.

Тема 7. Зміст освіти в сучасній школі

Поняття змісту освіти в педагогічній науці. Роль освіти в соціалізації особистості. Чинники, що впливають на формування змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Реалізація змісту освіти в сучасній школі (основні джерела змісту освіти). Державні стандарти сучасної освіти.

Тема 8. Методи і засоби навчання

Поняття методу, прийому та засобу навчання. Класифікація методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Методи стимулювання та мотивації учіння. Методи контролю та самоконтролю навчальних досягнень учнів. Оптимальний вибір методів навчання.

Тема 9. Форми навчання

Поняття форм організації навчання /історичний аспект/. Урок як провідна форма навчання в загальноосвітній школі. Типи і структура уроків. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка уроку. Самоаналіз уроку. Нестандартні уроки.

Тема 10. Діагностика навчальних досягнень і компетентностей учнів

Діагностика результатів навчання: суть, структура, засоби. Перевірка і контроль навчальних досягнень учнів. Функції контролю, види контролю, вимоги до контролю знань та умінь в педагогічному процесі сучасної школи. Оцінка як засіб забезпечення зворотнього зв'язку в освітньому процесі. Вербалізація кількісної оцінки в процесі навчання. Роль оцінки у формуванні позитивної мотивації учіння.

Модуль 2.

Теорія виховання. Основи управління закладом загальної середньої освіти

Тема 1. Мета і зміст виховання

Поняття мети виховання. Умови і чинники визначення цілей виховання. Зародження та розвиток ідеї про гармонійний розвиток особистості. Мета виховання в сучасній українській школі. Напрями виховання, які забезпечують гармонійний розвиток особистості. Національний і громадянський аспекти виховання. Концепції виховання в зарубіжній педагогіці. Суть змісту виховання в сучасній школі. Базова культура особистості як основа змісту виховання і підготовки молоді до життя.

Тема 2. Процес виховання

Суть процесу виховання. Процес виховання як система. Виховна дія. Виховна задача. Педагогічна корекція. Стили виховання. Особливості виховного процесу. Загальні закономірності процесу виховання. Закони виховання. Принципи виховання. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти.

Тема 3. Методи виховання

Поняття методу виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності. Методи стимулювання поведінки й діяльності.

Тема 4. Форми виховання

Поняття форм виховання. Колектив як форма виховання. А. Макаренко про роль колективу в особистісному становленні школяра. Розвиток дитячого колективу. Особливості розвитку учнівського колективу (за А. Макаренком). Колектив і особистість (моделі взаємодії: конформізм, гармонія, нонконформізм). Педагогічне управління колективом. Позашкільні форми виховання.

Тема 5. Технології виховання. Діагностика вихованості

Поняття технології виховання. Комплексний підхід до виховання. Виховні справи: суть, мета. Тематика виховних справ. Виховна справа як система. Діагностика та вимірювання вихованості. Критерії і ступені вихованості.

Тема 6. Педагогічна взаємодія в професійній діяльності вчителя НУШ

Суть та структура педагогічної діяльності вчителя. Функції вчителя в освітньому процесі. Педагогічна майстерність, її елементи. Суть, функції педагогічної комунікації. Педагогіка партнерства в професійній діяльності вчителя НУШ. Імідж сучасного вчителя. Педагогічні конфлікти: види, причини, превентивні заходи. Завдання, зміст та методика виховання дітей у сім'ї. Завдання, функції, форми роботи класного керівника з питань сімейного виховання.

Тема 7. Управління в освітній сфері

Управління: суть, історія розвитку. Сучасний стан управління в освітній сфері. Базові поняття: управління, менеджмент, внутрішкільне управління, педагогічний менеджмент. Заклад освіти як педагогічна система. Наукові засади внутрішкільного управління: основні функції і принципи. Система планування і контролю за діяльністю закладу освіти. Шкільна документація. Методична робота в школі.

Тема 8. Організація інклюзивного середовища в ЗЗСО

Інклюзивна освіта: методологічні засади, історичний контекст розвитку інклюзивної освіти в Україні. Суть, завдання та принципи інклюзивної освіти. Роль закладу освіти у розвитку дітей з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Функції асистента вчителя в процесі інклюзивного навчання.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
6-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Педагогіка: становлення, сучасний стан.	4	2	-			2
Тема 2. Виникнення та розвиток педагогіки.	4	-	2			2
Тема 3. Методологія і методи педагогічних досліджень.	4	1	-			3
Тема 4. Загальні закономірності розвитку людської особистості.	4	-	2			2
Тема 5. Дидактика: суть, історія розвитку, сучасні проблеми.	4	2	-			2
Тема 6. Процес навчання.	5	1	2			2
Тема 7. Зміст освіти в сучасній школі.	5	2	-			3
Тема 8. Методи і засоби навчання.	4	-	2			2
Тема 9. Форми навчання.	5	1	2			3
Тема 10. Діагностика навчальних досягнень і компетентностей учнів.	3	1	-			2
Модульна контрольна робота	2	2	-			-
Разом за модуль	45	12	10			23
Модуль 2.						
Тема 1. Мета і зміст виховання.	6	1	2			3
Тема 2. Процес виховання.	7	2	2			3
Тема 3. Методи виховання.	7	2	2			3
Тема 4. Форми виховання.	7	2	2			3
Тема 5. Технології виховання. Діагностика вихованості.	5	2	-			3
Тема 6. Педагогічна взаємодія в професійній діяльності вчителя НУШ.	3	-	-			3
Тема 7. Управління в освітній сфері.	4	1	-			3
Тема 8. Організація інклюзивного середовища в ЗЗСО.	4	-	2			2
Модульна контрольна робота	2	2	-			-
Разом за модуль	45	12	10			23
Разом за семестр	90	24	20			46

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Тема	Кількість год.
1.	Виникнення та розвиток педагогіки.	2
2.	Загальні закономірності розвитку людської особистості.	2
3.	Процес навчання.	2
4.	Методи і засоби навчання.	2
5.	Форми навчання.	2
6.	Мета і зміст виховання.	2
7.	Процес виховання.	2
8.	Методи виховання.	2
9.	Форми виховання.	2
10.	Організація інклюзивного середовища в ЗЗСО.	2
Разом		20

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
1	Майбутній педагог – агент освітніх змін у закладі загальної середньої освіти.	2
2	Регіональний аспект розвитку педагогічної думки: праці О. Духновича, А. Волошина та ін.	2
3	Програма дослідження класного колективу: комплекс методів і мета використання.	3
4	Програма дослідження особистості учня і класного колективу.	2
5	Нова українська школа: мета, завдання, формула НУШ, компетентнісний підхід.	2
6	Система дидактичних принципів.	2
7	Основні аспекти реформування змісту освіти сучасної загальноосвітньої школи України (закони «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про ліцей»; проекти «Нова школа», «Інклюзивна освіта».	3
8	Засоби навчання.	2
9	Допоміжні та позашкільні форми навчання.	3
10	Зв'язок контролю і прогнозування ймовірних результатів навчання.	2

11	Система актуальних виховних завдань.	3
12	Самовиховання. Перевиховання.	3
13	Вибір оптимальних методів виховання.	3
14	Наскрізне виховання в НУШ: мета, завдання, особливості.	3
15	Методи діагностики вихованості.	3
16	Психолого-педагогічне просвітництво батьків.	3
17	Педагогічна кваліметрія.	3
18	Оцінювання результатів інклюзивного навчання.	2
Разом		46

6.5. Індивідуальні завдання

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться наступні завдання:

1. Виписати висловлювання вчених, що стосуються питань навчання та виховання, з праць класиків зарубіжної та української педагогіки.

2. Скласти анотацію на одну з праць В.О. Сухомлинського («Серце віддаю дітям», «Сто порад учителеві», «Павлиська середня школа», «Розмова з молодим директором», «Щоб душа не була порожньою», «Батьківська педагогіка» та ін.)

3. Сформулювати педагогічні проблеми, які, на Вашу думку, доцільно було б дослідити в контексті сучасних підходів до освітнього процесу.

4. Зробити порівняльний аналіз особливостей фізичного розвитку і нервово-психічної сфери школярів різного віку, з'ясувати їх вплив на організацію навчальної діяльності.

5. Законспектувати основні положення «Національної доктрини розвитку освіти в Україні». На основі даного документа визначити основні напрями розвитку освіти в Україні.

6. Опрацювати навчальний посібник «Педагогічна майстерність» / За ред. І. Зязюна. Київ, 2008/, звертаючи увагу на такі аспекти: особливості побудови уроку на засадах діалогічної взаємодії, діалог з учнями на початковому етапі уроку, майстерність спілкування в процесі викладу нового матеріалу.

7. Окреслити перспективні напрями розвитку інклюзивної освіти в Україні.

8. Проаналізувати динаміку кількості закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням у регіоні, де ви еавчаєтеся.

9. Проаналізувати навчальну програму для закладу загальної середньої освіти з фахової дисципліни. Визначити основні принципи її побудови.

10. Розробити за самостійно обраною темою фрагмент уроку – виклад нового матеріалу. Підготуватися до презентації розробленого фрагменту в аудиторії.

11. Розробити фрагмент уроку з диференційованим навчанням в інклюзивному класі на основі педагогіки партнерства.

12. Порівняти закономірності та принципи процесу виховання, подані у різних посібниках з педагогіки. Знайти спільне та відмінне. Обґрунтувати відповідь.

13. Ознайомитися з основними положеннями «Концепції національного виховання». Законспектувати положення, що розкривають зміст сучасного шкільного виховання. Доказати соціальне значення принципів національного виховання як важливих засад удосконалення процесу виховання в сучасній школі.

14. Змодельовати виховну ситуацію (проблемну, конфліктну і т.д.) та запропонувати варіанти її розв'язання.

15. Проаналізувати орієнтовну програму дослідження особистості учня. Написати самохарактеристику, розробити програму самовиховання особистості.

16. Проаналізувати орієнтовну програму вивчення класного колективу, зробити теоретичний аналіз методик дослідження.

17. Побудувати діагностичну програму вивчення рівня вихованості, особистісних якостей чи характерологічних рис учнів середнього шкільного віку.

18. Написати психолого-педагогічну характеристику на уявний учнівський колектив.

19. На основі закону України „Про освіту” вибудувати логічну структуру системи освіти в Україні.

20. Розробити план-конспект виховної справи за самостійно обраною темою.

21. Розробити план-конспект виховної справи з метою соціалізації дитини з ООП.

22. Проаналізувати педагогічну спадщину О. В. Духновича (основні педагогічні ідеї, праці, висновки).

23. Проаналізувати педагогічну спадщину Августина Волошина (основні педагогічні ідеї, праці, висновки).

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби. У разі дистанційного навчання для вивчення дисципліни необхідне забезпечення такими технічними засобами, як: технічні засоби передачі навчальної інформації; технічні засоби контролю знань; технічні засоби самонавчання; допоміжні технічні засоби.

Обладнання. Комп'ютер.

Програмне забезпечення. Інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / Укладачі: Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 84 с.
2. Кухта М.І., Маляр Л.В. Педагогіка: Конспект лекцій. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. 124 с.
3. Кухта М.І., Ваколя З.М. Педагогіка: методичні рекомендації до практичних занять. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. 32 с.
4. Кухта М.І., Ваколя З.М., Порівняльна педагогіка. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 32 с.
5. Кухта М.І., Ваколя З.М., Методи дослідження в педагогіці. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 30 с.
6. Кухта М.І., Маляр Л.В. Професійне педагогічне спілкування: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 35 с.
7. Кухта М.І. Маляр Л.В., Розвиток шкільництва та мовно-літературної освіти на Закарпатті в другій половині XIX – першій половині XX ст.: Навчально-методичні матеріали для студентів та аспірантів закладів вищої освіти педагогічних спеціальностей. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 55 с.
8. Кухта М.І., Ваколя З.М. Педагогіка сімейного виховання. Методичні рекомендації. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 18 с.
9. Основи психолого-педагогічної підготовки у вищій школі: навч.-метод. посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів/Автори-упорядники М. І. Кухта, Л. В. Маляр, В. І. Староста. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. 84 с.

Допоміжна література

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 4-те вид., стер. Київ : Академвидав, 2012. 615 с.
2. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Київ: Слово, 2013. 448 с.
3. Енциклопедія освіти / Акад. педагогічних наук України, гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Зайченко І.В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів, 2-е вид. Київ: КНТ, 2008. 528 с.
5. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 604 с.
6. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. 5-е вид, доп. і переробл. Київ, 2009. 656 с.
7. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць / автори-уклад. Н. П. Наволокова, В. М. Андреева. Харків: ВГ «Основа», 2008. 117 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. www.mon.gov.ua МОН України.
2. <http://osvita.ua/> Освітній портал "Освіта.UA"
3. <http://infosvit.if.ua/> Освітній портал "ІНФОСВІТ"
4. <http://pedpresa.ua/> Освітній портал " Педагогічна преса"
5. <http://www.osvita.org.ua/> "Освітній портал" - все про освіту України
6. <http://ukped.com/> Українська педагогіка
7. www.library.edu-ua.net/ Державна наук.-пед. бібліотека ім. В. О. Сухомлинського.
8. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
9. <http://enc-dic.com/pedagogics> педагогічна енциклопедія.
10. www.pedmir.at.ua сайт для педагогів-організаторів.

11. <http://pedagogika.at.ua/>
12. <https://www.ed-era.com/> Студія онлайн-освіти
13. <https://prometheus.org.ua/> Платформа онлайн-курсів в Україні
14. <https://ircenter.gov.ua/> Портал ІРЦ